

Stosunki dyplomatyczne Polski i Holandii w latach 1918–2006

W stosunkach międzynarodowych realizacja polityki zagranicznej państwa związana jest z dyplomacją. Termin dyplomacja pochodzi od greckiego słowa *diplomatis* oznaczającego dokument¹, często zawierający instrukcje i pełnomocnictwa dla posłów, którzy udawali się na specjalne misje. Od początku istnienia państwowości żołnierze i dyplomata byli częścią stosunków międzynarodowych. Gdy przywódcy przegrywali wojny wysyłano posłów (dyplomatów), aby negocjowali pokój. W połowie XVIII wieku termin dyplomacja stał się powszechny. Zakres, funkcje, charakter i rola dyplomacji od tamtych czasów uległa zmianom we współczesnych stosunkach międzynarodowych. Znaczące zmiany zaistniały w drugiej połowie XX wieku, które wiązały się ze wzrostem liczby suwerennych państw, wielopoziomowością interakcji pomiędzy ich uczestnikami, złożonością podmiotową i przedmiotową, a także w związku z szybko postępującymi przemianami cywilizacyjnymi związanymi z postępem technologicznym tworzącym nowy ład w dziedzinie środków łączności i komunikacji, które uwidoczniły się obecnie w sferze dyplomacji związane są bezpośrednio z globalizacją współczesnego świata. Cechą charakterystyczną współczesnej dyplomacji jest jej jawność, przez co staje się ona obywatelska i publiczna. W zglobalizowanym świecie granice zatarły się, świat stał się transnarodowy.

Pojęcie dyplomacja jest wieloznaczne. W wielu definicjach określano jako sztukę prowadzenia rokowań, grupa ludzi zatrudnionych w służbie zagranicznej, protokół dyplomatyczny bądź też rozumiana jako synonim polityki zagranicznej². Państwo jako instytucja wykorzystuje podstawowe cele dyplomacji, do których należą: ochrona interesów państwa, prowadzenie polityki bezpieczeństwa, utrzymywanie pokojowych stosunków między państwami, rozwiązywanie stosunków między państwami, poszukiwanie możliwości wzajemnej współpracy. Do metod, jakimi dysponuje państwo w stosunkach międzynarodowych w celu osiągnięcia korzyści, zaliczamy:

¹ H. Bańko (red.), *Wielki Słownik Wyrazów Obcych PWN*, Warszawa 2005, s. 300.

² M. Pietraś (red.), *Międzynarodowe stosunki polityczne*, Lublin 2007, s. 169–170.

- komunikację werbalną (rokowania, konsultacje, korespondencja dyplomatyczna);
- komunikację niewerbalną (manipulacja protokołem dyplomatycznym)³.

Państwo często wykorzystuje środki dyplomatyczne, aby ukazać swoje niezadowolenie bądź pozytywne odniesienie do innego państwa lub grupy państw podwyższając lub obniżając rangę szefa misji, odkładając wizytę w innym kraju, odmawiając kontaktów na najwyższym szczeblu bądź zrywając rokowania, konsultacje. Polityka zagraniczna państwa jest związana bezpośrednio z ustrojem wewnętrznym, partiami politycznymi sprawującymi władzę i wywierającymi na nią decydujący wpływ⁴.

Celem polskiej polityki zagranicznej jest zagwarantowanie bezpieczeństwa, suwerenności, niezależności państwa i zapewnienie warunków zewnętrznych dla rozwoju wewnętrznego we wszystkich dziedzinach. Ożywienie kontaktów dyplomatycznych między Polską i Holandią nastąpiło po I wojnie światowej, szczególnie rozwinęły się kontakty przemysłowo-handlowe. Kapitał holenderki pośrednio i bezpośrednio inwestował w gospodarkę polską. Był to wynik rokowań polsko-holenderskich, które odbyły się 1 lutego 1923 roku, w sprawie nawiązania stosunków handlowych między obydwoma krajami⁵. Od 1921 roku przebywał w Polsce właściciel fabryki żarówek oświetleniowych Anton Philips, który rozpoczął działalność przemysłową na terenie Warszawy i przy ulicy Karolkowej założono jego zakłady. Początkowo nosiły one nazwę „Polsko-Holenderska Fabryka Lamek Elektrycznych”, a w 1928 roku zmieniono ją na „Polskie Zakłady Philipsa S.A.”⁶. W 1930 roku Anton Philips uruchomił hutę szkła, której produkcja była na potrzeby polskich Zakładów. W uroczystościach otwarcia huty brali udział prezydent RP Ignacy Mościcki i przedstawiciele rządu: Eugeniusz Kwiatkowski, gen. Ignacy Bener, inżynier Roman Kühn, Bolesław Matakiewicz, Komisarz Rządu – Włodzimierz Jaroszkiewicz. W 1937 roku zorganizowano laboratorium naukowo-badawcze kierowane przez doc. Andrzeja Sołtana, z którym współpracował prof. Gilles Holst z Eindhoven⁷. Zakłady Philipsa stanowiły ważne ogniwo współpracy między Polską a Holandią. Zakłady zatrudniały w Polsce 2,5 tys. pracowników. Po zakończeniu I wojny światowej sprawą ważną była budowa floty wojennej. W okresie 1926–1939 zbudowano w Holandii ok. 14% tonażu floty polskiej marynarki. W Holandii zbudowano dwa okręty podwodne „Orzeł” (stocznia we Klissingen) i „Sęp” (stocznia w Rotterdamie). Okręty zostały dostarczone Marynarce Wojennej przed wybuchem II wojny światowej i brały udział w działaniach na Morzu Bałtyckim⁸. W okresie międzywojennym w obu państwach akredytowano przedstawicieli dyplomatycznych.

³ Ibidem, s. 170.

⁴ Cz. Mojsiewicz, *Polska polityka zagraniczna*, [w:] *Stosunki międzynarodowe*, red. Cz. Mojsiewicz, W. Malendowski, Lublin 2003, s. 209.

⁵ K. Szczepaniak, A. Herman-Lukasik, B. Janicka (red.), *Stosunki dyplomatyczne Polski, Informator Europa 1918–2006*, Warszawa 2007, s. 264.

⁶ Z. Klimczuk, *Most Holandia–Polska*, Warszawa 1996, s. 41.

⁷ Ibidem, s. 59.

⁸ S. Ordon, *Polska Marynarka Wojenna w latach międzywojennych*, [w:] *Z dziejów oręża polskiego na morzu*, Gdynia 1968, s. 49.

Tabela 1

Przedstawiciele dyplomatyczni Polski w Holandii w latach 1918–1945

Imię i nazwisko	Ranga/stopień	Data rozpoczęcia urzędowania
Kazimierz Dłuski	poseł	1.06.1919 r.
Jan Włodek	poseł	13.09.1919 r.
Eugeniusz Rozwadowski	chargé d'affaires	20.04.1920 r.
Józef Wierusz-Kowalski	poseł	19.10.1921 r.
Stanisław Koźmiński	poseł	3.02.1925 r.
Stanisław Kętrzyński	poseł	25.05.1927 r.
Wacław Babiński	poseł	16.06.1931 r.
Tytus Komarnicki	poseł	1.10.1944 r.

Źródło: *Stosunki dyplomatyczne Polski...*, s. 261.

W tabeli 1 przedstawiono dyplomatów polskich pracujących w Holandii w latach 1918–1945. Poseł Wacław Babiński, który objął urząd 16 czerwca 1931 roku po zajęciu Holandii przez Niemców 19 maja 1940 roku został posłem przy królewskim rządzie holenderskim w Londynie. Natomiast poseł Tytus Komarnicki, który objął urząd posła 1 października 1944 roku po wyzwoleniu Holandii został posłem w Hadze. Tytuts Komarnicki objął swój urząd w maju 1945 roku w Hadze, a akredytowany był przez rząd londyński na uchodźstwie 1 września 1944 roku. 15 czerwca 1945 roku Stefan Łubieński oficjalnie otworzył polski konsul w Amsterdamie⁹. W okresie II wojny światowej rząd polski i holenderski wraz z królową Wilhelminą funkcjonowały w Londynie. Oba rządy korzystały z łączności radiowej wykorzystując stację BBC. Po II wojnie światowej 6 lipca 1945 roku rząd holenderski uznał Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej w Warszawie i wyraził chęć współpracy i nawiązał z nim stosunki dyplomatyczne (nota Ambasady Holandii w Moskwie z dnia 14 lipca 1945 roku). Równocześnie rząd holenderski cofnął uznanie dla rządu polskiego na uchodźstwie w Londynie i nakazał likwidację przedstawicielstwa dyplomatycznego w Holandii¹⁰. Korpus dyplomatyczny Polski mianowany przez rząd londyński utracił status mimo protestów premiera rządu londyńskiego Tomasza Arciszewskiego. Polscy dyplomaci rządu londyńskiego starali się pomóc zagubionym Polakom w Holandii, którzy nie rozumieli sytuacji politycznej. Dotyczyło to polskiego poselstwa w Hadze – Legation de la Republique de Pologne a la Haye (oficjalna nazwa)¹¹. Kontakty w tym okresie między Polską a Holandią odbywały się za pośrednictwem placówek dyplomatycznych Polski i Holandii w Moskwie. Obie strony zatwierdziły swoich przedstawicieli dyplomatycznych w obu państwach w grudniu 1945 r.

⁹ R. Żelichowski, *Polsko-holenderskie stosunki polityczne w latach 1945–1970. Widziane z Hagi*, „Studia Polityczne” 2004, nr 15, s. 135–136.

¹⁰ K. Szczepaniak, A. Herman-Łukasik, B. Janicka (red.), *Stosunki dyplomatyczne Polski...*, s. 261.

¹¹ R. Żelichowski, *op.cit.*, s. 237.

Posłem pełnomocnym reprezentującym Polskę w Hadze został dr Benedykt Elmer (dziennikarz zajmujący się tematyką stosunków międzynarodowych, poseł w Hadze w 1930 roku). Polskie władze zgodziły się na objęcie holenderskiego poselstwa w Warszawie przez L. P. Peerbooma. 29 grudnia 1945 roku chargé d'affaires ad interim E. Bartol przybył do Hagi w celu sprawdzenia budynku polskiego poselstwa. W latach 1918–1945 w Polsce misje dyplomatyczne w Holandii wykonywali Baron van Asbeck – poseł (rozpoczął urzędowanie 10 grudnia 1920 roku), Willem Bernard Engelbrecht – poseł (12 lutego 1927 roku – początek urzędowania), Lambert Carsten – chargé d'affaires od maja 1934 roku, a od 6 grudnia 1934 roku poseł, J. J. B. Bosch dr Rosenthal – poseł od 8 września 1937 roku, Jankheer E. Teixeira de Matos – chargé d'affaires od 1941 roku¹². Wpływ na stosunki polsko-holenderskie po II wojnie światowej miała:

1. sytuacja międzynarodowa (nieuznanie przez państwa Europy Zachodniej Niemieckiej Republiki Demokratycznej);
2. w listopadzie 1948 roku holenderski MSZ wprowadził nowy typ wiz dla dyplomatów z Europy Środkowej i Wschodniej;
3. uniemożliwianie posłom polskim kontaktu z „dipisami”, którzy przebywali w schroniskach;
4. w 1950 roku podpisano umowę gospodarczą pomiędzy Polską a rządem Holandii i Indonezji, ratyfikowaną we wrześniu 1950 roku w Warszawie; przestała obowiązywać w październiku 1950 roku ze względu na podpisanie porozumienia w Ostendzie (Belgia) dotyczącego wspólnej polityki gospodarczej państw Beneluxu w sprawach handlu zagranicznego (strona polska zgłasza protest – brak dotrzymania 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia);
5. czerwiec 1953 roku – cenzura holenderska nie zgadza się na wyświetlanie Polskiej Kroniki Filmowej nr 5, 6 i 7 z 1952 roku, ponieważ były one antyamerykańskie;
6. wydarzenia czerwca 1956 roku w Poznaniu i represje rządu polskiego w stosunku do członków wystąpień poznańskich spowodowały, że wystawa rysunków Rembrandta van Rijn w ramach współpracy kulturalnej nie powiodła się.

Ocieplenie stosunków polsko-holenderskich nastąpiło w lipcu 1959 roku, gdy przedstawiciele Ambasady Polskiej w Hadze zostali zaproszeni na oficjalne obchody odsłonięcia pomnika poświęconego 101 Amerykańskiej Dywizji Spadochronowej (wyzwoliła 17 września 1944 roku miejscowości: Eindhoven i Grave). Osobistością zaproszoną na uroczystości był gen. Stanisław Sosabowski¹³. W 1967 roku odbyła się oficjalna wizyta ministra spraw zagranicznych Królestwa Holandii Josepha Lunsa. W 1968 roku stosunki polsko-holenderskie uległy zdecydowanemu pogorszeniu nie tylko w sferze politycznej, ale także w sferze kulturalnej (odwołano m.in. w Amsterdamie wystawę „VII Wieków Warszawy”, a w Warszawie „Złoty wiek Amsterdamu”, odwołano polski tydzień w Groningen). Ambasador holenderski w Warszawie Fredrich Calhoen reprezentował sprawy

¹² K. Szczepaniak, A. Herman-Łukasik, B. Janicka (red.), *Stosunki dyplomatyczne Polski...*, s. 263.

¹³ R. Żelichowski, *op.cit.*, s. 246–250.

Izraela w Warszawie i sprawnie doprowadził do wyjazdu uchodźców¹⁴. Kolejny okres lepszych stosunków polsko-holenderskich to lata 70. Poprawa w stosunkach politycznych między Polską a Holandią spowodowała, że sporządzono plan wymiany kulturalnej na lata 1970–1971, który podpisano w listopadzie 1970 roku. Strona polska była rozczarowana, ponieważ Holandia nie zakupiła dwóch najpopularniejszych seriali – „Stawka większa niż życie” i „Czterej pancerni i pies”¹⁵. Nowy okres w stosunkach międzynarodowych rozpoczął się z upadkiem Władysława Gomółki i przejęciem władzy przez Edwarda Gierka. W dniach 18–19 stycznia 1971 roku odbyło się pierwsze spotkanie Okrągłego Stołu, którego organizatorami byli Polski Instytut Spraw Międzynarodowych a ze strony holenderskiej Instytut im. Johna Kennedy’ego w Tilburgu¹⁶. Kolejne spotkania odbywały się w latach 1973, 1974, 1977 i 1980. Spotkania te doprowadziły do podpisania umów między obu krajami dotyczącymi m.in. współpracy:

- międzynarodowych przewozów drogowych podróźnych i ładunkowych (obowiązywała od 13 sierpnia 1971 roku);
- porozumienie dotyczące żeglugi handlowej (obowiązywało od 24 lutego 1972 roku);
- wieloletnia umowa o rozwoju współpracy gospodarczej, przemysłowej i technicznej (obowiązywała od 14 lipca 1975 roku);
- rozwoju współpracy gospodarczej (obowiązywała od 1 sierpnia 1979 roku);
- finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i kooperacyjnych (obowiązywała od 25 stycznia 1979 roku);
- aktywizacji współpracy małych i średnich przedsiębiorstw (obowiązywała od 15 marca 1977 roku);
- konwencja o współpracy w dziedzinie weterynarii (obowiązywała od 20 września 1979 roku);
- o uniknięciu podwójnego opodatkowania i zapobieżeniu uchylania się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku (obowiązywała od 7 listopada 1981 roku);
- w sprawie wieloletnich dostaw węgla energetycznego do Holandii, w powiązaniu z długoterminowym kredytem finansowym na rozwój kopalni węgla w Polsce (obowiązywała od 20 września 1979 roku);
- refinansowania polskiego zadłużenia (obowiązywała od 22 października 1981 roku)¹⁷.

W latach 70. odbyło się wiele wizyt na szczeblu międzypaństwowym, które miały znaczący wpływ na polepszenie stosunków między Polską a Holandią. Do najważniejszych z nich należały:

1. konsultacje w Hadze w dn. 15–16 kwietnia 1970 roku, gdzie delegacjom przewodniczyli wiceminister spraw zagranicznych Polski – Adam Willmann, a ze strony holenderskiej – dyrektor generalny MSZ – J. A. de Ranisz;

¹⁴ Ibidem, s. 258.

¹⁵ Za: Ibidem, s. 258.

¹⁶ A. Głowacki, *Królestwo Holandii*, Warszawa 1984, s. 178.

¹⁷ K. Szczepaniak, A. Herman-Łukasik, B. Janicka (red.), *Stosunki dyplomatyczne Polski...*, s. 265.

2. konsultacje w Warszawie w dn. 31 marca – 1 kwietnia 1971 roku, delegacjom przewodniczyli ze strony polskiej – wiceminister spraw zagranicznych Józef Wieniewicz, holenderskiej – ambasador ds. bezpieczeństwa europejskiego i stosunków Wschód – Zachód Maurites Felix Vigeveno¹⁸;
3. oficjalna wizyta w dn. 1–3 lipca 1974 roku ministra spraw zagranicznych Stefana Olszowskiego, który został przyjęty na audiencji przez królową Julianę, a także spotkanie z premierem Joopem den Uylem;
4. wizyta księcia Bernarda (małżonek królowej Juliany) w Warszawie w d. 7–11 października 1975 roku, który spotkał się z premierem Piotrem Jaroszewiczem i przewodniczącym Rady Państwa Henrykiem Jabłońskim¹⁹;
5. w dn. 2–3 lipca 1975 roku w Hadze w Ministerstwie Spraw Zagranicznych odbyły się konsultacje polityczne; delegacjom przewodniczyli wiceminister spraw zagranicznych Józef Czyrek (Polska) a holenderskiej – dyrektor generalny ds. politycznych MSZ Marie Hubert Ruten;
6. oficjalna wizyta w Polsce w dn. 14–16 października 1975 roku ministra spraw zagranicznych Królestwa Holandii – Maxa van der Stoel²⁰;
7. pierwsza oficjalna wizyta premiera Królestwa Niderlandów Andries A. M. van Agt z ministrem spraw zagranicznych Christopherem van der Klaauwem w dn. 19–22 września 1979 roku.

Oficjalne wizyty na szczeblu rządowym miały znaczący wpływ na poznanie i polepszenie wzajemnych stosunków między Polską a Holandią, które w rezultacie kończyły się podpisaniem porozumień i umów międzynarodowych dotyczących wzajemnej współpracy w sferze politycznej, społecznej i gospodarczej.

Tabela 2
Przedstawiciele dyplomacji w latach 1945–2006

Polski w Holandii			
Lp.	Imię i nazwisko	Ranga/stopień	Data rozpoczęcia urzędowania
1	2	3	4
1	Bernard Elmer	poseł	25.02.1946 r.
2	Marian Czerwiński	chargé d'affaires a.i.	21.02.1948 r.
3	Wojciech Chabasiński	chargé d'affaires a.i.	2.04.1948 r.
4	Ksawery Pruszyński	poseł	28.08.1948 r.
5	Aleksander Lcyfell	chargé d'affaires a.i.	1.07.1950 r.
6	Tadeusz Findziński	poseł	10.09.1951 r.
7	Jan Balicki	poseł	5.11.1957 r.
		ambasador	9.01.1959 r.
8	Stanisław Albrecht	ambasador	15.07.1965 r.
9	Włodzimierz Lechowicz	ambasador	22.12.1970 r.

¹⁸ Ibidem, s. 265.

¹⁹ „Trybuna Ludu” 19.06.1974.

²⁰ Max van der Stoel – ur. 1924, w latach 1973–1977 i 1981–1982 holenderski minister spraw zagranicznych.

1	2	3	4
10	Józef Okuniewski	ambasador	18.06.1974 r.
11	Alojzy Bartoszek	ambasador	31.05.1979 r.
12	Jerzy Wojtecki	ambasador	9.11.1983 r.
13	Władysław Gwiazda	ambasador	10.05.1989 r.
14	Franciszek Morawski	ambasador	15.05.1991 r.
15	Stanisław Komorowski	ambasador	16.11.1994 r.
16	Maria Wodzyńska-Walicka	ambasador	27.05.1998 r.
17	Jan Michałowski	ambasador	4.12.2002 r.
Holandii w Polsce			
Lp.	Imię i nazwisko	Ranga/stopień	Data rozpoczęcia urzędowania
1	Johan Jeronimus Balthason Bosch	poseł	1945 r.
2	Raynier Flaes	poseł	21.12.1945 r.
3	Georg Paul Luden	poseł	30.04.1949 r.
4	Jonkheer-Patrus J.Ekhout	chargé d'affaires a.i.	1.03.1951 r.
5	Frans Albert van Woerden	ambasador	8.12.1956 r.
6	Duco Gerrit Eduard Middelburg	ambasador	20.04.1959 r.
7	Gerard von Vloten	chargé d'affaires a.i.	19.12.1962 r.
8	Albrecht Frederik Calkoen	ambasador	5.11.1965 r.
9	Christian T.F. Thurkar	chargé d'affaires a.i.	15.11.1969 r.
10	Herman Hagenaar	ambasador	17.04.1970 r.
11	Wilhelmus Franciscus Pelt	ambasador	3.09.1973 r.
12	Everhardus Joannes Korthals Altes	ambasador	30.09.1977 r.
13	Jooast Loedewijk van der Kun	ambasador	18.09.1980 r.
14	Hendricus Adrianus Leonardus Vijerberg	ambasador	13.06.1984 r.
15	Cornelius Massimo (Maxime) Hubertus Roberto von Haswijck de Jonge	ambasador	17.10.1986 r.
16	Johan Willem Smeijnes de Vries van Doesburgh	ambasador	9.11.1988 r.
17	Sjoerd Izaak Hendrik Gosses	ambasador	5.10.1993 r.
18	Georges Albert Marie Wehry	ambasador	25.09.1995 r.
19	Justus Jonathan de Visser	ambasador	27.01.1999 r.
20	Jan Edward Craahen	ambasador	17.05.2002 r.
21	Mamix Krop	ambasador	4.10.2006 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Stosunki dyplomatyczne Polski*, red. K. Szczepanik, A. Herman-Lukasik, B. Janicka, tom I: 1918–2006, Warszawa 2007, s. 262–264.

W tabeli 2 przedstawiono przedstawicieli dyplomatycznych Polski w Holandii i holenderskich w Polsce w latach 1945–2006. Należy zwrócić uwagę, że w Polsce pierwszym ambasadorem holenderskim był Frans Albert van Woerden mianowany na to stanowisko 8 grudnia 1956 roku, natomiast pierwszym ambasadorem polskim w Holandii był Jan Balicki. Urząd objął 9 stycznia 1959 roku. W latach 1945–2006 polską placówkę dyplomatyczną w Holandii reprezentowało 17 przedstawicieli dyplomatycznych, w tym: 4 posłów, 3 chargé d'affaires a.i. i 10 ambasadorów, holenderską placówkę dyplomatyczną w Polsce reprezentowało: 4 posłów, 1 chargé d'affaires a.i. i 15 ambasadorów.

W dn. 2–3 czerwca 1981 roku w Warszawie odbyły się polsko-holenderskie konsultacje polityczne dotyczące sytuacji w Polsce i dalszej współpracy. Polskę reprezentował wiceminister spraw zagranicznych Marian Dobrosielski a stronę holenderską sekretarz generalny ds. politycznych Ministerstwa Spraw Zagranicznych K. W. Reinink²¹. 22 października 1981 roku podpisano porozumienie w sprawie refinansowania polskiego zadłużenia. W latach 1981–1987 stosunki wzajemne uległy osłabieniu i dopiero w 1987 roku do Polski przybył we wrześniu minister spraw zagranicznych Holandii Hans van der Broek. W latach 80. nastąpiło ożywienie kontaktów gospodarczych między Polską a Holandią. Przyczyniło się do tego powstanie Stowarzyszenia Ekspertów Polskich w Holandii w 1991 roku. Celem STEP-u jest:

- wspieranie i pogłębianie kontaktów gospodarczych, kulturalnych i naukowych polsko-holenderskich oraz społeczności obu krajów;
- promocja Polski w Unii Europejskiej;
- działalność informacyjna na rzecz Polaków w Holandii²².

Działalność STEP-u i innych organizacji polonijnych w Holandii miała odzwierciedlenie w wizytach na szczeblu państwowym. W 1992 roku wizyta premiera Holandii Ruuda Lubbersa i ministra spraw zagranicznych Hansa van den Broeka, a w 1994 roku z wizytą oficjalną w Holandii przebywał prezydent Lech Wałęsa. W październiku 1996 roku premier Polski Włodzimierz Cimoszewicz odwiedził Holandię. Dobre stosunki dyplomatyczne między Polską a Holandią umożliwiają uczestnictwo prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego w obchodach 50-tej rocznicy Planu Marsahalla w Hadze. Ważnym wydarzeniem w Polsce była wizyta królowej Niderlandów Beatrix wraz z małżonkiem księciem Clausem w dn. 2–4 lipca 1997 roku. Podczas tej wizyty powstała idea powołania Niderlandzko-Polskiej Izby Gospodarczej. W efekcie 18 sierpnia 1998 roku powołano stowarzyszenie, do członkostwa w którym zaproszono holenderskie i polskie firmy oraz indywidualnych przedsiębiorców²³. Z inicjatywy ministra spraw zagranicznych Królestwa Niderlandów J. van Aarstena i B. Geremka w marcu 1999 roku, podczas obchodów 393 rocznicy założenia Uniwersytetu w Utrechcie, powołano Konferencję Utrechcką. Celem jej była pomoc w pracach przygotowawczych w staraniach o akcesję z Unią Europejską. Kolejne konferencje odbywały się w Polsce i Niderlandach. W 2004 roku odbyła się XIII Konferencja Utrechcka, na której omawiano sprawy związane ze świadczeniem usług, przepływem pracowników, otwarciem rynku pracy dla obywateli polskich oraz świadczeń medycznych. XIV Sesja odbyła się w Krakowie. Celem obrad były priorytety prezydencji w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa, europejskiej polityki rozwoju obszarów wiejskich, zagadnień związanych z uprawami ekologicznymi²⁴. Kolejne Sesje XV i XVII Konferencji Utrechckiej odbywały się w Amsterdamie. Udział w nich

²¹ K. Szczepaniak, A. Herman-Lukasik, B. Janicka (red.), *Stosunki dyplomatyczne Polski...*, s. 266.

²² <http://www.poloniam.nl/content.php>.

²³ J. Leska-Ślęzak, *Oficjalne formy kontaktów holendersko-polskich po 1989 roku*, „Cywilizacja i Polityka” 2005, nr 3, s. 144.

²⁴ *Ibidem*, s. 145.

brali polscy ministrowie spraw zagranicznych w 2005 roku Stefan Meller a w 2006 roku Anna Fotyga. Wizyta premiera polskiego rządu Jerzego Buzka miała miejsce w 2001 roku. W 2003 roku Polskę odwiedził premier Jan Peter Balkenende.

W latach 2002–2006 podpisano umowy:

1. dotyczącą unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu (wraz z protokołem – 7 września 1992 roku);
2. o zabezpieczeniu społecznym z 26 marca 2003 roku;
3. umowa w sprawie przywilejów i immunitetów oficerów łącznikowych przy Euro-polu z 20 sierpnia 2004 roku²⁵.

Podsumowując należy stwierdzić, że stosunki dyplomatyczne między Polską a Holandią mają bogatą historię. W okresie międzywojennym stosunki dopiero się kształtowały. Chociaż oba państwa miały swoich przedstawicieli dyplomatycznych, okres II wojny światowej to głównie przedstawiciele dyplomatyczni powoływani przez rząd londyński. Po II wojnie światowej nowy układ sił politycznych na świecie miał znaczący wpływ na kształtowanie się stosunków między Polską a Holandią. Uznanie przez Holandię Rządu Tymczasowego w Warszawie, a także mianowanie w 1945 roku przedstawiciela holenderskiego w Warszawie w randze posła Johana Jeronimusa Balthasara Boscha świadczyło o nawiązaniu na nowo stosunków między obu krajami i równocześnie poproszono rząd londyński o odwołanie swojego przedstawiciela w Holandii. W latach 1946–1970 stosunki polsko-holenderskie w głównej mierze determinowały zachowania polityczne nie tylko wewnątrzpaństwowe, ale także sytuacje międzynarodowe. Ważne przełomy we współpracy między obu państwami to: wydarzenia październikowe 1956 roku w Poznaniu, 1968 rok – kwestia żydowska, ocieplenie stosunków 1970 rok i szersza współpraca w dziedzinie kulturalnej, a następnie przerwa w stosunkach społecznych, politycznych i gospodarczych w latach 1981–1987. Koniec lat 80. XX wieku, a także początek XXI wieku to okres zasadniczych zmian w stosunkach dyplomatycznych między Polską a Holandią. W tym okresie odwiedzali Holandię: prezydent Lech Wałęsa, Aleksander Kwaśniewski, premierzy: Włodzimierz Cimoszewicz, Jerzy Buzek, a także ministrowie spraw zagranicznych: Krzysztof Skubiszewski, Bronisław Geremek, Władysław Bartoszewski, Adam Rotfeld, Stefan Meller, Anna Fotyga. W Polsce w latach 1987–2006 oficjalne wizyty odbyli: królowa Beatrix, premierzy: Ruuda Lubbers, Willem Kok, Jan Peter Balkenende, ministrowie spraw zagranicznych: Hans van den Broek, Joziasa van Arstena, Jaap de Haop Scheffer, Bernard Rudolf Bot. Po przystąpieniu Polski 1 maja 2004 roku do UE nastąpiło zacieśnienie współpracy między Polską a Holandią we wszystkich dziedzinach życia społecznego, politycznego i gospodarczego.

²⁵ K. Szczepaniak, A. Herman-Lukasik, B. Janicka (red.), *Stosunki dyplomatyczne Polski...*, s. 270.